

(א) [ב"מ סד: ט] עליל כה. [ע"פ] ב"מ סד: א ב"מ טס [וע"פ] כ"ש"י ותוס']. (ד) ז"ל רבה, (ט) ז"ל רבה דהא משמת רב יהודה נולד רבה ממאור קדושין ע"כ. (ו) ר"ש"י, (ז) [נפיקו] כ"ל'.

תורה אור השלם

1. נשאר בעיר שקמה ושאיה יבת שעה. ישיביו רב כד

מוסף רש"י

ביהא מיתבא. בית שהא מיושב דרית בני ארס יתיב. יתבו קייס, לפי שדרין תבוס ורואן מה שהא לרין ומתקין אותה (ע"פ ר"ב). ושאיה יוכת שעה. עד ששמו שאיה מכתת שער בית שאין בני ארס דרין בו, והלך זה שמדע בו ההוא, לישא אחריה בית שהא שאו ויחד מאין ארס יוכת שער, מייקן מתקין אותה חומו (שם). תקיף עבדיה דאיינש דמטיק בהו דורי. מחיק בעבדיה על בעלי חובות שלו ויכופס לעשות מלכתו (ב"מ סד:). עבדא נהום כריסיה לא שרי. נחם מלכו. והיינו זני ביום מלכתו (שם). דארו עבדיה. כי שמו, דמקדיד בי כובי. לכן היה ומקדיד בתניות לשמות זין (שם). דלא ליסתרי עבדיה. שלא יניגל להיות נטל ויפעל. התייז משמעת דרך המפעלים בתיה ש"ן וסמ"ך, כאש היינש שר יאמר תשתרי, שהתייז מתמלעת הפסיק אומיות השורש והכאשר יאמר בתיה ש"ן שהתוסף, נגמרת ש"ן השמות, וכן נלשון נגמל משמתי מיתמקין אשתיה אשתקול (ב"מ סה:).

פטור. מלשם לבעלי שכרו: שלא נשעה מלאכה. נשעה [שאינו רגיל] לעשות מלאכה או שאין עכשיו לבעלי מלאכה לעשות דזה נהנה וזה אין חסר הוא ופטור: כדשלה ליה נו' הדך בחזר חזירו. ומוקמינא לה בפ"ב (דף כה). **ביתא מייבא יתיב** זה הדך בתוכה ההנהו לבית זה שהוא מיושב דיורין: יתיב אין חרז לפי שהדך בתוכה טס ומשפיץ סדקיה תמיד: ושאיס **יוכת שעה**. עד הוא ושמו שאיה מכתת שערים וכותלי בית שאין אדם דר בתוכה: דלא נספריי שלא ילמד דרכי הבעולה: פתחה. אם נשצרה או נתקלקלה ודמי פחתה יתירין על שכרה נוטל דמי פחתה: **עביד לאגרא**. מסתמא כי נחית לה אדעתא לאגרא נחית הלכך לאו צמות גזלן דיינין ליה ונותן שכרה על כרחו אם רצין הן על דמי פחתה: **הא דלא עבידא לאגרא**. לא יתיב ליה אלא פחתה: **נחם לה אדעתא דאגרא**. רכה שכרה נוטל ואם פחתה יתר על שכרה נוטל דמי פחתה דהא ע"כ שקלה וגזל הוא: **נחית לה אדעתא דגולונתא**. אפי' שכרה גדול מפחתה לא יתיב אלא פחתה דכל הגולנין משלמין כשעת הגזלה: **פסלתו מלכות**. המלך כזה שלא יאל לא צמדינה זו ולא צמדינה אחרת: היינו נסדק. דכיון דלא [נסדק לגמרי] הויק נגמור הוא ומשלם כשעת הגזלה: אלא היכי דמי **נפסל**. דקתני מתניתין הרי שלך לפניך: **גזון שפסלתו מדינה זו**. בני מדינה פסלוהו מעגלון: **ויולא צמדינה אחרת**. שיכול לומר לו לך להוליאו שם: **תרומה לא מינכר הויקס**. לא נשתנה מלאיתה משאר תמיס: **הכא מינכר הויקס**. שאין לורה זו דומה לורה של כל היולאים עכשיו וכשגזלה הימנו היו כל אורות המדינות שוות לה: **המלוה אם חזירו**. שום פרגמטיא: **על המטבע**. שקלך לו מעות: נותן

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

צו.

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ומי אמר רב עבדא כמקרקעי דמי והאמר רב דניאל בר רב קטינא ב'ו'. ואם היה כמקרקעי דמי אפי' נחת ליה צמות גולנות לא נפק מרשותיה דמריה דהוי קרקע דלין נגולת ומשלם אגרא היכא דקאי לאגרא כמו ספינה דלקמן היכא דלא נחת ליה צמות גולנות: **ה'להוה ודר בחצירו**. כולה סוגיא דהכא כלישנא קמא דליזיה נשך (ב"מ דף טד: ושם) ז"ע היאך הלוה מותר לעשות שום טובה למלוה אפי' דברים שהיה עושה לו בלא הלוואה ואפילו דברים שאין רגילות ליעול מהן שכר יהא אסור דומיא דמזרז דלא קיימא לאגרא וי"ש דברים שאין רגילות להשאיל צחנס כגון להשאיל סוסו שיהא אסור אפי' הוא כ"כ ארבעו שבלאו הכי מושאלו וא"כ יומר מדאי יש לו לומר ללוה שלא יעשה למלוה שום הנאה וי"ל דדוקא מילי דפרהסיא ואוהשא טובה כגון לזרז בחצירו ולתקוף בעצמו אבל להשאיל לו כליו או אפי' סוסו כיון דבלאו הכי מושאלו מותר ודיקא נמי דנקט ממשני' צמירו ולא נקט לא ישימ' לו כליו או דהממו בצמות ועוד שמא י"ל דכל היכא דקודם הלוואה היו ארבעים זה את זה שהיו משאילין חזר זה לזה אם היו צריכין מותר להשאיל חף לאחר הלוואה ומתני' דליזיה נשך (שם) צמנס בני אדם שאין רגילות שיהא עושה ליה למלוה ארבע הנאה בלא הלוואה דומיא דהקדמת שלום שאין אסור אלא צמותו שלא היה רגיל להקדים לו מקודם לכן ומיהו אפילו דבר שהיה משאלו בלאו הכי כגון חזר דלא קיימא לאגרא אם נכנס שלא מדעת חזרו חייב אע"פ ששם לא הלוה לו לא חייב למת לו שכר כדמשמע הכא ולפי זה הויא דליזיה נשך (שם) איירי דוקא בחזר דקיימא לאגרא דהתם איירי מדעתו כדקאמר לא שכוור היינו צמות אבל בלא קיימא לאגרא היה מותר כיון דצמנסו נכנס וגם בלא הלוואה היה מייח לו לזרז צמנס והאי דקאמר להם עלה דמילתא דהכא מאי קמ"ל תנינא ומשני מהו דתימא ה"מ חזר דקיימא לאגרא כו' קמ"ל לא בעי למימר קמ"ל דמתניתין איירי אפילו בלא קיימא לאגרא דמתניתין ודאי לא מיירי אלא דוקא דקיימא לאגרא כיון דמייירי מדעתו אלא ה"פ קמ"ל דאפי' לא קיימא לאגרא אסור היכא דלא הוי מדעתו ופירושו זה דמק דהפפט משמע דמתניתין קאי וקמ"ל דמתני' איירי אפי' בלא קיימא לאגרא אע"ג דאיירי מהו דתימא מדעתו:

מה א ב ג מ"י פ"ג מה' גולה ואפדי הלכה ז סמג עשין פג ולאין קלג טוש"ע ח"מ סימן שסג ספ"ק ד: מו ד ה מ"י פ"ו מהל' מלה וזה הלכה ב סמג שם טוש"ע י"ד סימן קסו ספ"ק א: מו ז ז מ"י פ"ג מהל' גולה ואפדי הלכה ח סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סימן שסג ספ"ק ה: מו ח ח מ"י ס"ה ה' טוש"ע שם ספ"ק ו: א

רבינו חננאל

כיתא מיתבא יתיב נחא ליה. פי' בית שדרין בו בני אדם הוא מיושב ואינו חרב ואפילו אשתמש בתיבוי וצייבי חרב. ולמאן דאמר משום שאיה התיבו מיתבא אשתמש בו כלום האי כיון דאישתמש בתיבוי וצייבי לא חריב. נחא ליה דלא לסתור עבדיה. ופי' ר"ח ז"ל באבלוסא דמחורא דאי לא עבדי מלאכה חלשי. נחא ליה דלא ניסתרי עבדי. פי' נחא להו לבעלים שלא ישב העבד בטל ויסיח רעיוו מן המלאכה ולא לעשות מלאכה במחילה. והעיקר מן הסתירה. איתמר המלוה חזרו על המטבע ונפסל המטבע. אמר רב

המ"ו זה את חבירו ע"ה המטבע. פ"ה הלוה לחזירו שום פרגמטיא על המטבע שקלך בו צמעות נותן לו מעות שיולאין לעשות פרוען דהא קבל עליו לתת מטבע דוקא הלוה פרגמטיא אבל הלוה מעות מה שהלוהו משלם לו עכ"ל הקונטרס ופירושו נראה דאם הלוהו מעות נמי וקלך לו שישלם לו מעות דמשמע היולא צמותה שעה דמעות שנפסלו לאו מטבע ניהו ולא נקט בקונטרס פרגמטיא אלא משום דכשמלוה אדם מעותיו אין רגילין להזכיר דבר אבל כשמוכר פרגמטיא אפי' אמר סתם כי וכך מעות תמן כריך לשלם לו מטבע היולא וקשה לפירושו דה"ל למימר המוכר לחזירו על המטבע או ה"ל למינקט הקיף ועוד כיון דמעות פרגמטיא זוקף עליו צמלוה אין סבא כלל לחלק צין הלוהו מעות לפרקמטיא שמכר צמעות ונראה לפרש דלין חילוק צין מכר לו פרגמטיא צין הלוהו מעות ומיירי כשהתנה עמו ע"מ שישלם לו מעות וכיון שפירש לו כי סתמא דמילתא לכך פירש שאם יפסל יתן לו מטבע היולא דאותו שנפסל אין שמו מטבע ושמואל סבר דכיון שיואל צמיתשן שם מטבע עליו ועוד אורי' ד"ל כגון שהלוהו סאה חטין ואמר לו או תחזור לי סאה או כך וכך מעות ואילו צמעות לחודייהו קלך היה משלם לו מטבע שנפסל אבל הכא שלא זקף עליו צמלוה לגמרי שיכול לפרוע לו חטין אם ירצה נותן לו מטבע היולא צמותה שעה ולכל הפירושים אם הלוהו מעות סתם מעות שהלוה לו יפרע